

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І
МИСТЕЦТВ**

**Інститут практичної культурології та арт-менеджменту
Кафедра культурології та інформаційних комунікацій**

**ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗА
СПЕЦІАЛЬНІСТЮ**

029 ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА СПРАВА

для здобувачів вищої освіти

третього (освітньо-наукового) рівня – доктор філософії

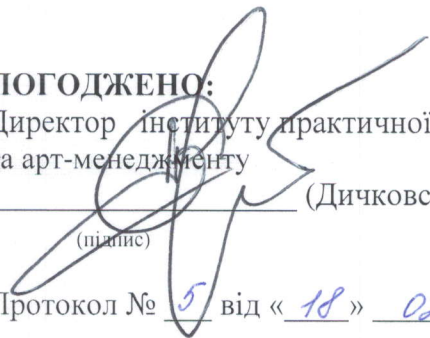
галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Програма випускного екзамену за спеціальністю 029«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для здобувачів вищої освіти освітньо-наукового рівня доктора філософії на основі вищої освіти та кваліфікації магістр (спеціаліст) / Укладачі: Збанацька О.М. д-р наук з соціальних комунікацій, доцент, Загуменна В.В. канд. педагогічних наук, професор, Добровольська В.В. канд. наук із соціальних комунікацій, доцент, Стронська Н.Т.канд. історичних наук, доцент НАКККиМ. Київ: НАКККиМ, 2020.

ПОГОДЖЕНО:

Директор інституту практичної культурології та арт-менеджменту

_____ (Дичковський С.І.)
(підпис)

Протокол № 5 від « 18 » 02 2020 р.

СХВАЛЕНО:

Зав. кафедри культурології та інформаційних комунікацій

_____ (Герчанівська П.Е.)
(підпис)

Протокол № 8 від «24» січня 2020 р.

Затверджено науково-методичною радою Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Протокол від « _____ » _____ 2020 року № _____

Голова науково-методичної _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 2020 року

Пояснювальна записка

Програма випускного екзамену зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» визначається для аспірантів четвертого року навчання Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, які претендують на здобуття освітньо-наукового рівня -доктор філософії. Програма містить пояснювальну записку, програми навчальних дисциплін, які виносяться на екзамен, критерії оцінювання знань студентів, список рекомендованої основної та додаткової літератури.

Під час комплексного випускного екзамену відбувається перевірка якості знань з дисциплін загальної підготовки та дисциплін професійної підготовки як «Філософія науки», «Інформація і суспільство», «Інтелектуальна свобода та доступність інформації», «Бібліотекознавчі та архівознавчі дослідження».

Програма включає 60 питань до екзаменційних білетів (кожен білет містить три питання), які пропорційно охоплюють основні теоретико-методологічні проблеми та емпіричний матеріал згаданих навчальних дисциплін. Відповіді на питання дадуть змогу перевірити вміння здобувачів розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності бібліотечно-інформаційного фахівця, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Здобувачі третього освітньо-наукового рівня -доктор філософії не тільки продемонструють знання нормативного матеріалу, а й рівень теоретичної підготовки, питання цензури в бібліотечно-інформаційній діяльності, виявлять знання з бібліотекознавства, архівознавства, бібліографознавства, документознавства, інформаційних технологій та інших наук бібліотекознавчо-архівознавчого циклу, а також готовність до підготовки дисертаційного дослідження, навички аналітичного мислення, роботу із документальними джерелами та фаховою науковою літературою.

ПРОГРАМИ

навчальних дисциплін, які виносяться на комплексний екзамен

1. Філософія науки

Філософія науки в структурі світогляду та пізнання. Історичні підходи до розуміння ролі філософії у осягненні світу. Структура філософського знання. Основна проблематика філософії та її суперечлива поєднуваність з методологією та предметністю природничо-наукового знання.

Первісні паранаукові вірування: анімізм, фетишизм, тотемізм, магія. Міфологічна основа виникнення філософського світосприйняття у Давній Греції. Пошук першооснови. Логос як закон і як слово. Сократівський переворот у філософії. Метод Сократа і засоби софістів. Платонівська теорія пізнання, політичне вчення Платона та Аристотеля. Проблема третьої людини у Аристотеля як ключовий пункт перетину філософської та науково-теоретичної методології. Ранні протонаукові знання давніх культур: давньоєгипетська протонаукова культура. Ранні пізнавальні здобутки Давнього Дворіччя (месопотамська культура).

Основні досягнення науки новго часу та колізія відмови від релігійної світоглядної парадигми. Релігія, філософія і наука. Традиційні та нетрадиційні методи і принципи пізнання. Релігійне та інтуїтивне пізнання. Гностицизм. Філософсько-наукова квінтесенція соціокультурних, соціополітичних та соціоекономічних складових історичної динаміки суспільного буття Гоббс, Дідро, Рікардо, Пригожин, Тулмін тощо. Формування наукової парадигми класичної картини світу. Декарт, Ньютон Лейбніц. Астрономічні відкриття як рушій наукового розвитку.

Модерн як фундамент сучасного наукового знання. Соціоекономічні теорії XIX-XX століть як зміна парадигму соціального розвитку. Револуція у природничих науках рубежа XX сторіччя. Значення відкриттів у сфері психології та наук про людину (Фрейд, Юнг, Вітгенштейн). Науковий переворот доби постмодерну. Основні ідеї та напрямки європейського філософського постмодернізму. Вичерпання парадигми соціального знання та сучасні цивілізаційні виклики.

Проблема калібрування у науково-природничому знанні та її методологічна обмеженість. Осмислення цивілізаційного руху людства крізь призму синтетичного підходу до визначення основних засобів, мети та наслідків пізнання і діяльності. Трансмутація і мультиВсесвіт.

Структура (напрями наукових досліджень) історичної культурології: теорія пізнання історичної динаміки культури; історична антропологія (реконструктивне моделювання історичних явищ культури та їх систем); культурологічне народознавство; історія спеціалізованих галузей культури; історія соціальної взаємодії (образи, ритуали, вербальні і невербальні мови

комунікації, етикет та ін.); культурна компаративістика (типологізація культурного виміру буття людства): позитивістський, функціональний, постмодерністський, структурно-функціональний, феноменологічний, конфліктологічний, детерміністичний. Методологічні підходи до вивчення історико-культурних взаємовпливів: концепції дифузійнізму, функціоіналізму, детермінізму. Метод зіставлення культур. Принципи культурології: цілісності та культурно-історичного підходу.

Основні методи теоретичних і науково-практичних досліджень в історико-культурологічній сфері. Методи, пов'язані з розуміючим входженням в культуру: методи польової етнографії (опис, класифікація, метод переживання та ін), спостереження тощо. Історико-пізнавальні методи: порівняльно-історичний, системний, порівняльний, типологічний, аналізу текстів (нарративний), герменевтичний. Семіотичний, біографічний (просопографічний), психологічний метод, моделювання (асоціативне та функціональне) структурно-функціональний підхід, факторний і компонентний аналіз, моделювання із застосуванням математичного аналізу, контент-аналіз.

2. Інформація і суспільство

Навчальна дисципліна «Інформація і суспільство» – надає знання про сутність інформації, її творення та поширення, історію інформаційного розвитку суспільства, основних напрямів формування сучасного інформаційного середовища, головних виробників науково-технічної інформації, формування національних інформаційних стратегій та концепцій, специфіки інформатизації в Україні, стратегії інформаційної політики, безпеки держави та особистості. Курс спрямований на розвиток навичок професійного інформаційного пошуку, володіння пошуковими механізмами, вміння аналізувати документальні потоки та соціальні явища і процеси з урахуванням головних принципів інформаційного розвитку; навчання використовувати інформаційних підхід при аналізі окремих соціально-культурних аспектів суспільного розвитку тощо.

Вивчення курсу передбачає формування загальних компетентностей на рівні здатності до абстрактного мислення, професійного пошуку, синтезу та обробки інформації, відбору документальних джерел з певної тематики та їх аналізу в контексті розвитку науки та соціальних комунікацій. Опанування матеріалу курсу дасть змогу сформувати інтегральні компетентності, а саме: розв'язувати проблеми використання інформаційних ресурсів, пошуку наукової інформації, оцінки її змісту. Аспіранти розвивають здатність до критичного осмислення наукових досліджень історичного та культурологічного характеру; визначення актуальних проблем сучасної вітчизняної та зарубіжної історіографії та бібліографії інформаційної діяльності, поширення інформації у суспільстві на основі аналізу стану їх розробленості.

3. Інтелектуальна свобода та доступність інформації

Значення концепції інтелектуальної свободи для бібліотечно-інформаційної галузі та бібліотечної професії. Роль бібліотекарів у забезпеченні інтелектуальної свободи шляхом відбору, надання доступу, створення, пошуку, організації інформації, шляхом навчання її ефективного пошуку та використанню, а також забезпечення зберігання і організації доступу до фіксованої інформації незалежно від формату та технологій. Інтелектуальна свобода в умовах запровадження нових інформаційних і комунікаційних технологій і зростання потреб в інформації. Сучасні технології в бібліотеках як засіб забезпечення

інтелектуальної свободи, а не обмеження доступу до інформації. Доступність до друкованої та електронної інформації для всіх, незалежно від віку, раси, походження, поглядів і переконань. Сучасні загрози інтелектуальній свободі, можливості й завдання книгозбірень у їх запобіганні.

«Бібліотечний білль про права» (США), «Заява про принципи свободи читання» (Австралія), «Маніфест про свободу бібліотек» (Японія), «Маніфест про демократизацію бібліотек» (Україна) та інші документи, що визначають підвалини діяльності бібліотек у царині захисту інтелектуальної свободи. «Заява ІФЛА щодо бібліотек та інтелектуальної свободи» (1999), «Декларація про бібліотеки, інформаційні служби та інтелектуальну свободу, прийнята у Глазго» ІФЛА (2002). Мас-медіа, громадські організації та інші партнери бібліотек у забезпеченні інтелектуальної свободи.

Бібліотеки як установи, що покликані забезпечувати рівні можливості всіх громадян використовувати інформацію. Проблеми доступності до інформації та книгозбірень. Фізична доступність: наявність бібліотечних ресурсів (друкованих та електронних видань, комп'ютерних робочих станцій, доступу до Інтернету, професійного персоналу тощо), зручні приміщення бібліотек, обладнання для людей з особливими потребами, мобільні бібліотеки з доступом до Інтернету та ін. Сприяння інтелектуальній доступності: навігація в інформаційних ресурсах, навчання користувачів тощо. Перегляд концепції обслуговування читачів: обслуговування своїми фондами та надання доступу до зовнішніх інформаційних ресурсів. Концепції «віртуальної бібліотеки», «електронної бібліотеки». Основні проекти створення електронних бібліотек. Переваги та небезпеки (обмеження) стосовно доступності інформації. Можливості технологій веб 2.0.

Дисбаланс щодо можливостей і наслідків використання інформації та інформаційно-комунікативних технологій між різними країнами та всередині країн. Загрози розвитку національних культур. Підвищення ролі книгозбірень, зокрема публічних, у розвитку демократії, інституту громадянства, сприянні економічному та соціальному розвитку, безперервній освіті, культурному та

мовному розмаїттю. Бібліотечна політика як діяльність органів державної влади та управління, громадських структур, окремих організацій, що визначається їх цілями й спрямована на організацію та стимулювання процесу модернізації бібліотек та/або бібліотечної справи. Інформаційна політика як сукупність законів і положень, що пов'язані та керують створенням, виробництвом, збиранням, зберіганням, організацією, розповсюдженням та доступом до інформації. Значення та функції інформаційної та бібліотечної політики. Забезпечення прав людини на свободу слова та інформацію, гарантування вільного і рівноправного доступу до інформації.

Стаття 34 Конституції України, що гарантує право громадян на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Закони України "Про інформацію", "Про бібліотеки і бібліотечну справу", інші закони, що забезпечують реалізацію свободи слова в Україні. Діяльність органів державної влади та управління, громадських структур, окремих організацій у сфері формування та реалізації бібліотечно-інформаційної політики.

Бібліотечна цензура як соціальне явище, її вплив на обмеження інформації, обсяг

друкованих видань, доступ до електронної інформації. Історія питання. Основні форми та напрями втілення духовної та світської цензури у бібліотечну діяльність. Радянська цензура як основа державної бібліотечної політики. Форми прояву цензури при формуванні книжкових фондів, при розгляді інформації як об'єкту цензури, а також при обслуговуванні користувачів. Вилучення "ідейно-сумнівної" літератури з книжкових фондів, "чистки" серед бібліотечних працівників. Утворення "спецхранів", в яких містилась інформація, вилучена із загального, наукового та культурного обігу. Формування заідео логізованих бібліотечних фондів. Перетворення книгозбірень на заклади політосвіти. Радянські цензурні інституції, що регламентували напрями діяльності бібліотек. Прояви і форми цензури в бібліотечній справі в сучасній Україні. Хто, що і чому піддає цензурі. Політичні погляди, релігія, секс, погані, образливі слова стосовно раси, культури, етнічної приналежності тощо як привід для цензурування. Відмінність між цензурою та відбором матеріалів у бібліотечній діяльності. Цензура Інтернету як контроль або обмеження розміщення чи доступу до інформації в Інтернеті. Інтернет-фільтрація. Закон України «Про захист суспільної моралі».

Цензура та захист дітей у бібліотечному обслуговуванні. Вільний доступ і обмін інформацією як умова міжнародного бібліотечно-інформаційного співробітництва. Роль ЮНЕСКО, ІФЛА та інших міжнародних організацій.

Вплив на міжнародне бібліотечне співробітництво політико-економічних змін, демократизації, тенденцій до об'єднання - з одного боку, та тенденцій національного самовизначення і сепаратистського руху - з іншого боку. Основні підходи, пріоритети і стратегії міжнародного інформаційного

співробітництва. Можливості та умови використання міжнародного консалтингу в бібліотечно-інформаційній сфері. Концепція інтелектуальної свободи як основа інформаційно-бібліотечної діяльності та співпраці. Діяльність ЮНЕСКО та ІФЛА. Комітет з вільного доступу до інформації та свободи висловлення (FAIFE) ІФЛА, його значення для захисту інтелектуальної свободи. Діяльність інших міжнародних бібліотечних об'єднань та організацій у цій сфері.

4. Бібліотекознавчі та архівознавчі дослідження

Метою викладання дисципліни «Бібліотекознавчі та архівознавчі дослідження» є формування у майбутніх фахівців знань і навичок щодо розв'язування комплексних проблем в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, цілісного професійного розуміння процесів і явищ, закономірностей та особливостей досліджень, що проводились і проводяться у бібліотекознавстві та архівознавстві, їх сучасної організації як особливого напрямку дослідницької діяльності; ознайомлення з головними документно-інформаційними інституціями, що їх проводять.

Вивчення дисципліни спрямоване на розвиток особистості як майбутнього фахівця, здатного розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності в інформаційній, бібліотечній, архівній та документознавчій сферах, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Формування у студентів уявлення про сучасні бібліотекознавчі та архівознавчі дослідження. Ознайомлення з історичним розвитком, традиціями, досягненнями і перспективами розвитку вітчизняного бібліотекознавства та архівознавства.

Дати знання нормативних та керівних документів регламентуючих бібліотекознавчі та архівознавчі дослідження; опанування методологією бібліотекознавчих та архівознавчих досліджень; вироблення навичок науково-дослідної роботи, організації і проведення соціологічних досліджень; орієнтування у бібліотекознавчих та архівознавчих дослідженнях провідних документно-інформаційних інституцій України; уміння формувати базу даних щодо дисертаційних досліджень з бібліотекознавства та архівознавства незалежної України;

Знати особливості сучасних бібліотекознавчих та архівознавчих досліджень; етапи становлення бібліотекознавчих та архівознавчих досліджень; методологія бібліотекознавчих та архівознавчих досліджень; загальні принципи науково-дослідної роботи; організаційні засади проведення соціологічного дослідження; методика пошуку наукової інформації; тенденцій проведення бібліотекознавчих

та архівознавчих дослідженнях провідними документно-інформаційними інституціями України.

Вміти аналізувати стан бібліотекознавчих та архівознавчих досліджень; орієнтуватись в бібліотекознавчих та архівознавчих дослідженнях документно-інформаційних інституцій України; застосовувати отримані теоретичні знання у практичному орієнтуванні щодо бібліотекознавчих та архівознавчих досліджень; здійснювати бібліографічний пошук у «Літописах авторефератів дисертацій»; самостійно формувати базу даних дисертаційних досліджень з бібліотекознавства та архівознавства;

Критерії оцінки екзаменаційного випробування

Знання здобувачів, виявлених на екзаменаційному випробуванні, оцінюються за 100-бальною шкалою. Екзаменаційною комісією встановлюється оцінка за такими критеріями:

100-90 – «відмінно», отримують аспіранти, які демонструють передбачені навчальними програмами відповідних дисциплін ґрунтовні, систематизовані теоретико-методологічні знання, навички аналізу складного навчального матеріалу та формулювання узагальнень, здатність до творчого мислення, знання порядку та методики підготовки дисертаційної роботи.

89-74 – «добре», передбачає достатнє знання фактичного матеріалу, належне розуміння теоретико-методологічних основ навчальних дисциплін та методики підготовки дисертаційної роботи, водночас – допускає окремі незначні помилки у висвітленні неосновних аспектів відповідних навчальних дисциплін.

73-60 – «задовільно», отримує аспірант, якщо його відповідь висвітлює основний фактичний матеріал, але не демонструє належного теоретико-методологічного рівня його осмислення, містить певні помилки (неточності) у висвітленні змісту навчальних дисциплін, які виносяться на комплексний екзамен.

59-0 – «незадовільно» ставиться при відсутності систематичних знань та теоретичних уявлень за основними змістовними аспектами навчальних дисциплін, які виносяться на комплексний екзамен.

Основна рекомендована література:

- 1.Бауман Зигмунт. Плинні часи. Життя в добу непевності. Київ: Критика, 2013 176 с.
- 2.Бодрійяр Ж. Симулякри і симуляція [пер. з франц. В. Ховкун]. Київ: Основи, 2004. 230 с.
- 3.Вальденфельс Б. Мотив Чужого [пер. с нем С. Логинова]. Минск: Пропилеи, 1999. 176 с.
- 4.Габермас Ю. Філософський дискурс Модерну; [пер. з нім. В. М. Купліна].

Київ: Четверта хвиля, 2001. 424 с.

5. Баранов О. А. Правове забезпечення інформаційної сфери: теорія, методологія і практика. Київ : Едельвейс, 2014. 433 с. : іл. Бібліогр.: с. 351–415.

6. Башук А. І. Комунікаційні стратегії державної влади в умовах інформаційного суспільства. Кам'янець-Подільський : Друкарня «Рута», 2019. 583 с. : іл., табл. Бібліогр.: с. 442-530.

7. Василенко В. С., Матов О. Я. Теорія інформації та кодування / НАН України, Ін-т проблем реєстрації інформації. Київ : ІПРІ НАН України, 2014. 438 с. : іл. Бібліогр.: с. 428–438.

8. Носенко Т. І., Бонч-Бруевич Г. Ф. Соціальна інформатика : навч. посіб. / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 139 с. : табл. Бібліогр.: с. 139.

9. Подлевський Б. М., Рикалюк Р. Є. Теорія інформації : підручник / М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2018. 341 с. : табл. Бібліогр.: с. 333–335.

10. Процеси управління інтерактивними соціальними комунікаціями в умовах розвитку інформаційного суспільства : монографія / А. М. Пелешишин, Ю. О. Серов, О. Л. Березко [та ін.]; за заг. ред. А. М. Пелешишина. Львів : Львівська політехніка, 2012. 368 с.

11. Романчук О. К. Соціальна інформатика : навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : Універсум, 2016. 223 с. : іл. Бібліогр.: с. 203–219.

12. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про інформацію" [Електронний ресурс]. – Доступ до документу : <http://www.nau.kiev.ua/index.php?page=hotline&file=354322-13012011-0.txt&code=2938-17>

13. Закон України про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» // Бібл. планета. – 2009. - № 3. – С. 4-5.

14. Закон України «Про захист суспільної моралі» [Електронний ресурс]. – Доступ до документу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1296-15&p=1298471711638549>)

15. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII ([2148-08](#)) від 19.10.73 [Електронний ресурс]. – Доступ до документу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_043

16. Декларація про бібліотеки, інформаційні служби та інтелектуальну свободу, прийнята в Глазго / пер. В. С. Пашкової. [Електронний ресурс] - Доступ до документу: <http://ula.org.ua/index.php?id=276&L=0>

17. Маніфест ІФЛА про Інтернет / пер. В. С. Пашкової. – 1 с. [Електронний ресурс] – Доступ до документу : <http://www.uba.org.ua/htdocs/modules/tinycontent/index.php?id=17>
18. Кодекс етики бібліотекаря: Затверджено конференцією Української бібліотечної асоціації 26 листопада 2013 р.. // Доступ до документу: https://ula.org.ua/fileadmin/uba_documents/others_documents/doc_for_ubadoc/Code_of_Professional_Ethics_2013_Edited_Nov26.pdf.
19. Загуменна В. В. "Адвокасі" без перешкод: про актуальну проблему сьогодення: потребу вільного та відкритого доступу до інформації / В. В. Загуменна // День. — 2010. — 12 серп. — С. 7. — Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/305762>. — Назва з екрана. ISSN 2076-9326.
20. Загуменна В.В. Адвокація: представлення інтересів бібліотек: посіб. для бібліотекарів за прогн. підвищення кваліфікації / Укр. бібл. асоц., Нац. акад. кер. кадрів культури і мистець., Центр безперерв. інформ.-бібл. освіти, Голов. тренінгов.центр для бібліотекарів. – К.: „Самміт-Книга”, 2013. – 80 с.
21. Пашкова В.С., Пашков О.М. Інтелектуальна свобода та доступність інформації в демократичному суспільстві. Етика бібліотечного працівника: посібник для бібліотекарів... / УБА. Центр безперервної інформаційно-бібліотечної освіти. Головний тренінговий центр для бібліотекарів. - К., 2013. - 96 с.
22. Про затвердження Порядку оцінки розвитку діяльності наукової установи: Наказ МОН України від 03.04.2012 № 399 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0629-12> .
23. Бібліометрика української науки : інформаційно-аналітична система [текст] / Л. Костенко та ін. // Бібл. вісн. – 2014. – № 4. – С. 8-12.
- 6
24. Жабін О. І. Технологічні трансформації в бібліотеці: від бібліографування до наукометрії [текст] / О. І. Жабін. – Наук. пр. НБУВ. – К., 2015. – С. 346–360.
25. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Дискусійні питання розвитку теорії і методології бібліотекознавства. *Бібліотечний вісник*. 2007. № 2. С. 3–9.
26. Горбачук В. Т., Горбачук Д. В. Основи наукових досліджень : навч. посібник. Слов'янськ : ТОВ «Вид-во „Друкарський двір”», 2013. 124 с.
27. Горовий В. М. Соціально-інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс. Київ : НБУВ, 2010. 360 с.
28. Збанацька О. М. Розвиток інформаційно-пошукових мов у пошукових системах бібліотек і архівів : монографія / М-во культури України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв, Нац б-ка України імені Ярослава Мудрого. Київ : НАКККіМ, 2017. 354 с. URL: <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=8996>.

29. Основи методології та організації наукових досліджень / [авт.-упоряд.: А. Є. Конверський, В. І. Лубський, Т. Г. Горбаченко та ін.]. Київ : Центр учб. літ, 2010. 352 с.
30. Слободяник М. С. Бібліотечна наука в Україні: до підсумків десятирічного розвитку. *Бібліотечна планета*. 2002. № 1. С. 6–13.
31. Солоіденко Г. Науково-дослідницька робота бібліотек: напрями, пріоритети, ефективність. *Вісник книжкової палати*. 2011. № 11. С. 12–17.
32. Сіверс В. Філософія науки. К. НАККІМ . 2017
33. С. Тулмін. Історична школа в філософії науки // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (голова редколегії) та ін. ; Л. В. Озадовська, Н. П. Поліщук (наукові редактори) ; І. О. Покаржевська (художнє оформлення). — Київ : Абрис, 2002.
34. Кохановский, В. П. и др. Основы философии науки. – Феникс, 2007 г

Додаткова література:

1. Вилегжаніна Т.І. Бібліотеки інформаційного суспільства: проблеми, завдання // *Бібл. планета*. – 2009. – №4. – С.4-5.
2. Інформаційна політика України: європейський контекст : монографія / Л. В. Губерський, Є. Є. Камінський, Є. А. Макаренко та ін. - К. : Либідь, 2007. – 360 с.
3. Каракоз О. О. Бібліотечна цензура в Україні у двадцяті роки ХХ століття // *Вісн. Кн. палати*. – 2004. - №11. - С. 29-33.
4. Конфіденційність // *Рекомендації проекту PULMAN*. – [К.], 2002. – С.241.
5. Пашкова В. С. Національні бібліотечні асоціації, 1876–2008 : монографія. – Х. : Акта, 2009. – 336 с.
6. Пашкова В.С. Інтелектуальна свобода та доступ до інформації в бібліотеках: зарубіжний досвід / В. С. Пашкова. – Вид. 2-е доп. – К., 1998. – 70 с.
7. Пашкова В.С. Рівноправний доступ, рівні можливості: еволюція бібліотечного обслуговування громадян із особливими потребами // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. – 2006. - №3. – С. 26-34.
8. [Електронний ресурс] – Доступ до документу: <http://www.goethe.de/ins/ua/kie/wis/sbi/pol/uk5648063.htm>
<http://idea.com.ua/forum/viewtopic.php?t=810&highlight=n3y2009&sid=4eabadcb83d8dfe838bbb8d9f58b8bd5>
9. Пашкова В.С. Українська бібліотечна асоціація: аналіз реалізації стратегічних напрямів розвитку в 2006-2009 роках / В. С. Пашкова // *Вісн. Кн. палати*. – 2010. – № 2. – С.19-25.
10. Свобода информации [Электронный ресурс] - Доступ к документу: <http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/18091>

11. Свобода інформації як виклик : інтерв'ю з Германом Рьошем [Електронний ресурс]. – Доступ до документу: <http://www.goethe.de/ins/ua/kie/wis/sbi/pol/uk5428710.htm>
12. Українська бібліотечна асоціація на Конференції ІФЛА [Електронний ресурс].- Доступ до документу: <http://www.uba.org.ua/htdocs/modules/news/article.php?storyid=436>
13. Ярошенко Т.О. Бібліотеки України за відкритий доступ до знань! // Бібл. форум України. – 2009. - №3. Або: Те саме: [Електронний ресурс]. – Доступ до документу:

Посилання на електронні ресурси (не тільки відкриті) на яких розміщено додаткову інформацію щодо дисципліни — повний змістовний матеріал для підсумкового контролю (тести, питання, завдання тощо)- приклади контрольних і екзаменаційних завдань, змістовне тематика рефератів, методичні вказівки по виконанню практичних лабораторних/творчих робіт, тощо).

1. <http://www.nakkkim.edu.ua/> nauka/93-vidannya-akademij - Національна академія керівних кадрів культури мистецтв;
<http://library.nakkkim.edu.ua> - електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури мистецтв.
<http://nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського;
<http://nplu.org/> - Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого.
<http://ula.org.ua/> - Українська бібліотечна асоціація.
2. Бібліометрика української науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuviap.gov.ua/bpnu/> .
3. [Вебометричний рейтинг бібліотек України](#) / Biblio Webometrics [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biblio-ranking.in.ua/>
4. Лейденский манифест для наукометрии [Электронный ресурс] / Д. Хикс, П. Воутерс и др.; А. А. Исэрова (пер.). – Режим доступа: <http://www.igh.ru/about/news/1053/>.
5. Bibliometrics: The Leiden Manifesto for research metrics [Electronic resource] / D. Hicks, P. Wouters, L. Waltman, S. de Rijcke, I. Rafols // Nature, April 23, 2015 (vol. 520), pp. 429-431. – Electronic data. – Mode of access: <http://www.nature.com/news/bibliometrics-the-leiden-manifesto-for-research-metrics-1.17351>
7. Eugene Garfield [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.garfield.library.upenn.edu/>.